

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ МУЗИКИ ТА СОЛЬФЕДЖІО

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь _____ бакалавр _____
(назва освітнього ступеня)

галузь знань _____ 01 Освіта/Педагогіка _____
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність _____ 014 Середня освіта (014.13 Музичне мистецтво)

освітня програма _____ для всіх освітніх програм _____

тип дисципліни _____ вибіркова (сертифікована програма) _____
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою МУЗИЧНОГО ТА
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВ

протокол № 5 від 16.12.2019р.

Завідувач кафедри *Ж.Є. Сироткіна*

(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова Ради якості з вищої освіти педагогічного факультету

Ю.І. Сич

Ю.І. Сич

(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми:

Бухнієва Олена Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного та образотворчого мистецтв ІДГУ

Рецензенти програми:

Сорока Ольга Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

© Бухнієва О.А., 2019

© ІДГУ, 2019

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	24	6
Загальна кількість годин: 120	Практичні заняття:	
	24	6
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2-4	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр: 3-8	Семінарські заняття:	
	-	-
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне: 3	-	-
- самостійна робота: 5	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни.

В процесі вдосконалення специфічних музичних здібностей школярів вирішальну роль мають відігравати почуття ладу, метро-ритму та музичної форми. Саме від них залежить те, чому більшість дослідників з проблем музичного сприйняття відводять перше місце – емоційний відгук на музику. Для успішного розвитку зазначених базових навичок учитель має чітко уявляти собі джерело тих первісних протилежних сил, які містять у собі такі музично-теоретичні поняття та явища як ритм, метр, розмір (прості, складні, мішані розміри). А також темп, класифікація темпів, ритмічний рисунок, акцентуація, різновиди ритмічних фігурацій, їх застосування та виражальна функція у музичних творах різних композиторів. Доцільним доповненням до викладення теми стануть відомості про універсальність поняття "ритм" та виразне уявлення про ритмосмислову інтерпретацію у поезії, художній прозі, живопису, музиці, а також формотворчу роль ритму у музичних творах.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *Теорія музики та сольфеджіо* є: вдосконалення музично-теоретичної підготовки майбутнього вчителя музики, формування у студентів музикознавчих знань і творчих умінь, що дозволять використовувати їх у подальшій практичній діяльності, а також вивчення педагогічних прийомів, необхідних для роботи у загальноосвітній школі, виховання музичного смаку та професійно особистісних якостей студентів, накопичення й удосконалення музично-теоретичних знань студентів, формування інтелектуально-естетичних уявлень та емоційно-психологічний розвиток, що визначають професіоналізм майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Основними завданнями вивчення дисципліни *Теорія музики та сольфеджіо* є: досконало володіти понятійним апаратом, мати сформовані практичні навички з подальшого самостійного опрацювання музикознавчої літератури, вміти самостійно аналізувати та застосовувати досвід теоретиків-музикознавців та методистів для вирішення інноваційної діяльності, вміти узагальнювати опанований матеріал, самостійно добирати та користуватися джерелами інформації.

Передумови для вивчення дисципліни – наявність компетенцій з дисциплін: «Історія української музики», «Хорознавство», «Основний музичний інструмент», «Постановка голосу».

Міждисциплінарні зв'язки: Вокал, Хорове диригування, Гармонія, Поліфонія, Аналіз музичних творів, Історія української та світової музики, Історія української музики.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Теорія музики та сольфеджіо» студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання:

- зміст навчального матеріалу курсу «Теорія музики та сольфеджіо»,
- системні, повні, ґрунтовні знання в обсязі навчальної програми,
- усвідомлено використовувати їх у подальшій музично-педагогічній діяльності.

2. Вміння:

- визначати ладо-функціональний розвиток музичного твору: (тональний план, структуру і функції акордів, типи відхилень та модуляцій, каденції тощо),
- уміння запам'ятовувати й відтворювати їх голосом чи на фортепіано;
- визначати структуру акорду та його розташування;
- розуміти структуру мелодії;
- читати ноти з аркуша та транспонувати;
- розрізняти типи музичної фактури, визначати музичну форму, класифікувати жанри та стиль у музичних творах;
- підбирати акомпанемент до заданої мелодії;
- побудувати гармонічні послідовності з використанням модуляцій та відхилень у тональності 1 рівня спорідненості;
- створювати власні музичні побудови у різних жанрах і стилях;
- підбирати необхідний матеріал для музичного монтажу шкільних свят, музичних лекторіїв, театралізованих дійств, дитячої шкільної філармонії.

3. Комунікація.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність працювати в команді. Навички міжособистісної взаємодії. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

4. Автономність та відповідальність.

Здатність відповідально вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до автономного пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність працювати автономно.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	практичн	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1	Тема 1. Музичний звук. Музична система. Музичний стрій.	4	2	2	-	-	-	4	2	2	-	-	-	-	10
2	Тема 2. Інтервал	8	4	4	-	-	-	10	2	2	-	-	-	-	22
3	Тема 3. Акорд	8	4	4	-	-	-	10	2	2	2	-	-	-	20
4	Тема 4. Нотний стан. Ключі. Партитура. Види партитур	4	2	2	-	-	-	10	3	-	2	-	-	-	11
5	Тема 5. Ритм. Метр. Розмір. Ритмічний рисунок. Акцентуація.	8	4	4	-	-	-	10	3	-	2	-	-	-	11
6	Тема 6. Пунктирний	4	2	2	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	10

	ритм. Синкопа. Види синкоп. Групування тривалостей у простих, складних та мішаних розмірах.														
7	Тема 7. Особливі види ритмічного ділення. Схеми диригування.	4	2	2	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	10
8	Тема 8. Лад. Тональність. Гама. Паралельні, одноіменні, однотерцієві, споріднені, енгармонічно рівні тональності.	8	4	4	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	10
Проміжний контроль		-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:		48	24	24	-	-	-	72	12	6	6	-	-	-	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Музичний звук. Музична система. Музичний стрій.

Ознайомлення з основними музично-теоретичними поняттями, необхідними для свідомого розуміння музичного мистецтва. Музичний звук, його властивості, обертони, резонанс, музична акустика. Основи музичної грамоти, Найважливіші поняття з теорії музики: діапазон, регістри, звукоряд, октави. Літерна система, знання знаків альтерації, похідних ступенів, походження діатонічних і хроматичних півтонів та цілих тонів, а також відомості про енгармонізм звуків. Утворення рівномірної 12-тонової музичної шкали як результат тривалого розвитку не лише музики, а й математики. "Музичний стрій" та його еволюція: від піфагорійського і гармонічного до темперованого та хроматико-енгармонічного строїв, а також відомості про історію виникнення пристрою камертон. Стрій як абсолютна висота звуків музичної системи, виражена в конкретних математичних величинах. Види математичних строїв: піфагорійський, чистий, рівномірно-темперований. Їх застосування: перший придатний для одноголосно-мелодичного звучання, другий – для багатоголосно-акордового, третій – для всіх видів музичних фактур.

Тема 2. Інтервал

Першою "будівельною цеглинкою" гармонії є співвідношення двох музичних звуків – інтервал. Спочатку це співвідношення усвідомлювалося по горизонталі, тобто у мелодичний спосіб. Кожен мелодичний інтервал закріплювався у музиці як носій певної емоційно-сислової якості. Початок "гармонії" в історії відбувся з усвідомлення інтервалу, тому тема "Інтервал" є базовою для музиканта-педагога. У розділі "Музична фонетика" засвоєння базових тем як інтервал, інтерваліка мелодії, структура акордів гармонії, усвідомити важливість застосування простих та складених інтервалів, мелодичних і гармонічних, консонансів і дисонансів, діатонічних і хроматичних, їх обернення та розв'язання, енгармонізм інтервалів.

Тема 3. Акорд

Акорд є одним з найважливіших засобів виразності у теорії музики і гармонії, це більш високий рівень гармонічного узгодження звуків, що поглинає інтервальні співвідношення. Складання уявлення про акорд як певну логічну цілісність уможливується усвідомленням значення як самостійної структурної одиниці музичного тексту. Тема "Акорд" є важливою та необхідною. Оволодіння навичками швидкого будування акордів різної будови, уміннями аналізувати структурні особливості акордів, класифікувати їх, визначати склад акордів терцієвої та не терцієвої будови, їх обернення та розв'язання, функціональне значення, набути уміння з'єднувати акорди у гармонічні послідовності, а також отримати знання з тем альтерація та енгармонізм акордів. Тризвуки. Види тризвуків. Обернення тризвуків. Головні та побічні тризвуки. Гармонічні звороти. Тризвуки в мажорі та мінорі.

Тема 4. *Нотний стан. Ключі. Партитура.*

Історія розвитку музичної нотації. Основні елементи музичної мови, "будівельного матеріалу музики" як: ноти, паузи, тривалості, знаки збільшення тривалостей. Нотний стан, різновиди ключів. Особливості запису багатоголосної музики, в якій зведені на один лист партії інструментів та голосів – партитура, види партитур (ансамблеві, хорові, оркестрові), ансамбль, види ансамблів (дует, тріо, квартет, квінтет, секстет, септет, октет і т.д.) Знаки скорочення та спрощення нотного письма. У продовження попередньої теми важливим доповненням є вивчення знаків скорочення та спрощення нотного письма, без яких студент не зможе грамотно прочитати музичний текст і партитуру (оркестрову та хорову). При поясненні цієї теми важливо ілюструвати розповідь музичними прикладами, доцільним буде використання принципу наочності.

Тема 5. *Ритм. Метр. Розмір. Акцентуація. Ритмічний рисунок*

В процесі вдосконалення специфічних музичних здібностей вирішальну роль мають відігравати почуття ладу, метро-ритму та музичної форми. Саме від них залежить те, чому більшість дослідників з проблем музичного сприйняття відводять перше місце – емоційний відгук на музику. Музично-теоретичні поняття та явища: ритм, метр, розмір (прості, складні, мішані розміри). Темп, класифікація темпів, ритмічний рисунок, акцентуація, різновиди ритмічних фігурацій, їх застосування та виражальна функція у музичних творах різних композиторів. Поняття "ритм" та виразне уявлення про ритмосмислову інтерпретацію у поезії, художній прозі, живопису, музиці, а також формотворчу роль ритму у музичних творах.

Тема 6. *Пунктирний ритм. Синкопа. Види синкоп. Групування тривалостей у розмірах 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8.*

Особливе місце у переліку основних тем з розділу "Музична морфологія" посідають теми пунктирний ритм (довгий та короткий), синкопа, види синкоп, правила групування. Застосування пунктирного ритму та синкопи як виражальних ритмічних засобів у музичних творах різних композиторів. Однією з головних вимог теорії музики та сольфеджіо є знання правил групування тривалостей у різних розмірах. На початковому етапі студент повинен знати правила групування тривалостей у розмірах 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8 та винятки при групуванні.

Тема 7. *Особливі види ритмічного ділення. Схеми диригування.*

У системі міжпредметних зв'язків – теорія музики надає фахові базові знання, без яких студент не зможе досягти таких дисциплін як вокал, диригування, основний музичний інструмент, зарубіжна музична література. Після вивчення попередніх тем додаються такі музично-теоретичні відомості: особливі види ритмічного ділення, групування в вокальній та інструментальній музиці, винятки групування, мелізми, схеми диригування.

Тема 8. *Лад. Тональність. Гама. Паралельні, однойменні, однотерцієві, енгармонічно рівні тональності.*

Лад – специфічний музичний засіб, аналога якому не існує в інших видах мистецтва. Саме з ладом (а точніше, з умінням під час співу "утримувати лад") пов'язане унікальне поняття "музикальність", що характеризує здатність людини до музичного навчання і музикальної діяльності. Отже, у музиці почуття ладу – основне для педагога-музиканта. Тому тема "Лад" відноситься до основних базових тем з курсу "Теорія музики та сольфеджіо". Студент повинен знати опорні музично-теоретичні поняття та сформувати практичні фахові уміння з тем: лад, тональність, гама. Стійкі та нестійкі ступені, ладове тяжіння, головні та побічні ступені. Мажорний та мінорний лад. Види мажору і мінору. Ладові функції. Головні та побічні функції. Назви ступенів в ладу. Функціональні звороти. Основні та змінні функції. Паралельні, однойменні, однотерцієві, енгармонічно рівні тональності. Визначення ладу й тональності у творі. Транспозиція. Виразальна роль ладу.

5.2. Тематика практичних занять

Тема 1. Ритм, метр, розмір, такт, тактова риска. Прості розміри, групування тривалостей у такті.

Тема 2. Системи фіксації звуку у середньовіччі: невми, біла та чорна нотація, реформа Гвідо Аретинського, модальна та мензуральна ритміка.

Тема 3. Метроритмічна організація музики. Система тривалостей і пауз. Темп у музиці

Тема 4. Ритм, метр, розмір, такт, тактова риска. Прості розміри, групування тривалостей у такті.

Тема 5. Звуковисотна фіксація музики, нотне письмо. Нотний стан, ключі, знаки альтерації.

Тема 6. Інтервали від окремої ноти, інтервали в тональностях мажора і мінора

Тема 7. Акорди: тризвуки, обернення тризвуків, головні тризвуки у мажорі та мінорі

Тема 8. Септакорд, Домінантсептакорд та його обернення

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		денна	заочна	
1.	Підготовка до лекційних та практичних занять	32	8	Конспект
2.	Підготовка до проміжного контролю	4	4	Модульна контрольна робота
3.	Виконання індивідуальних завдань:			
	- пошук додаткового навчального матеріалу до заданих тем;	10	20	Конспект, повідомлення, доповідь
	- визначити аналіз і структурну схему даної мелодії;	18	60	Заповнена форма звітності
	- зробити аналіз музичної фактури.	8	16	Заповнена форма звітності
	Разом	72	108	

Тематика індивідуальних завдань

Перелік тем для пошуку додаткового навчального матеріалу:

1. Ритм, метр, розмір, такт, тактова риска.
2. Прості розміри, групування тривалостей у такті.
3. Системи фіксації звуку у середньовіччі: невми, біла та чорна нотація, реформа Гвідо Аретинського, модальна та мензуральна ритміка.
4. Метроритмічна організація музики. Система тривалостей і пауз. Темп у музиці
5. Ритм, метр, розмір, такт, тактова риска. Прості розміри, групування тривалостей у такті.
6. Звуковисотна фіксація музики, нотне письмо. Нотний стан, ключі, знаки альтерації.
7. Інтервали від окремої ноти, інтервали в тональностях мажора і мінора
8. Акорди: тризвуки, обернення тризвуків, головні тризвуки у мажорі та мінорі
9. Септакорд. Домінантсептакорд та його обернення

Орієнтовна схема аналізу мелодії

- Визначити характер музики.
- Визначити жанрові особливості прикладу: пісня, марш тощо.
- Визначити структуру мелодії: скільки речень, фраз, які вони (за величиною, за структурою), скласти початкову схему 2+2, 1+1+2.
- Визначити темп, розмір, лад.
- Охарактеризувати лінію мелодичного руху (інтервали, акорди).
- Виділити окремі характерні інтонації, звороти чи ритмічні фігури.
- Визначити тональність (за допомогою фортепіано чи камертону), визначити відхилення, модуляції, наявність хроматизмів, альтерацій.

Орієнтовний план аналізу структурної основи мелодії

1. Тип і жанрова природа мелодії (вокальна, інструментальна, пісенна, танцювальна, маршова, декламаційна, речитативна, моторна чи поєднання кількох жанрових ознак). Первинна характеристика образу.

2. Ладогармонічні особливості:

а) визначити ладотональність;

б) виділити напружені інтервали та інтонаційні звороти;

в) узагальнити співвідношення ладової стійкості та нестійкості (переважання стійкості, переважання нестійкості, їх гармонічна рівновага);

г) виокремити і охарактеризувати «лінію прихованого ладу» (ЛПЛ);

д) визначити зв'язок ладової виразності з характером образу.

3. Мелодичний рисунок:

а) визначити його тип (кульмінаційний, безкульмінаційний, проміжний);

б) схарактеризувати види мелодичного руху;

в) визначити співвідношення плавного руху і стрибків (що переважає?); де виявляється закон заповнення стрибка (зазначити такти);

г) визначити мелодичну вершину (джерело, «горизонт», кульмінація) і схарактеризувати її місцеположення.

4. Метро-ритмічні особливості:

а) загальна характеристика ритмічного руху (рівномірний, різноманітний, активний, спокійний, періодичний, неперіодичний);

б) звернути увагу на узгодженість ритму і метра;

в) виписати характерні ритмічні рисунки із зазначенням їхньої жанрової природи.

5. Аналіз кульмінації. Звернути увагу на:

а) співвідношення кульмінації з точкою золотого перетину;

б) спосіб досягнення кульмінації;

в) взаємодію різних засобів виразності у момент кульмінації (ладових ступенів, ритмічного і мелодичного руху, гармонії, теситури, регістру, динаміки, артикуляції та ін.).

6. Принципи мелодичного розвитку. Знайти:

а) повторюваність (буквальну, варіаційну, секвенційну);

б) контраст мотивів і фраз;

в) синтез повторюваності й оновлення;

г) симетрію.

7. Структура мелодії: Виписати схему масштабної синтаксичної побудови.

8. Загальні висновки. Характеристика музичного образу мелодії та роль основних засобів виразності у його створенні.

Перелік завдань з аналізу музичної фактури

1. Координати фактури.

2. Визначити склад і компоненти фактури.

3. Визначити виражальну й формотворчу роль фактури.

Гра на фортепіано

1. Жанрове і фігураційне варіювання акордових схем відповідно до орієнтовних зразків:

а) у жанрі вальсу (а), маршу (б), ноктюрна (в), серенади (г);

б) використання прийомів гармонічної фігурації (в, д, е, є).

2. Виконання акомпанементу до пісенної мелодії з використанням відпрацьованих фактурних прийомів.

3. Жанрове трансформування музичного тексту:

- переробити заданий фрагмент на вальс, польку, гімн;

- переробити на ноктюрн, марш, колискову;

- переробити на гопак, менует, мазурку і т. ін.

Письмові завдання:

Розшифрувати акордову схему фігураційної фактури:

- За певною акордовою схемою, взятою з конкретного музичного твору, знайти оригінал або створити свої фігураційні варіанти.

- Створити до певної фігураційної фактури мелодію (зразок: Бах - Гуно, "Ave Maria.).

- Створити на одну й ту саму акордову схему фортепіанні мініатюри (етюд, ноктюрн, марш, вальс), відобразивши фактурні особливості жанру.
- Створити варіації на визначену тему, використовуючи різноманітні прийоми фігурації і жанрового трансформування теми.

Види фактур

Гомофонно-гармонічний склад
 Поліфонічний склад
 Гармонічна фігурація
 Ритмічна фігурація
 Прохідні неакордові звуки
 Допоміжні неакордові звуки
 Обспівування акордових тонів
 Затримання:
 Тонічний та домінантовий органний пункт
 Фактура вальсу
 Фактура колискової
 Фактура польки
 Фактура маршу
 Фактура мазурки
 "Альбертієві баци".

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* практичні заняття, індивідуальні завдання
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- індивідуальні завдання;
- рішення завдань;
- написання реферату та його презентація;
- модульна контрольна робота:

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає два теоретичних та одне практичне питання.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. Інтервали в тональностях мажора і мінора
2. Прості розміри, групування тривалостей у такті
3. Переробити заданий фрагмент за жанром на вальс, польку, гімн

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. *Шкала та критерії підсумкового оцінювання знань студентів*

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання	30 балів (проміжний контроль) – за результатами

	індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Пошук додаткової навчальної літератури	5
Визначити аналіз і структурну схему даної мелодії	5
Зробити аналіз музичної фактури	5

Критеріями оцінювання роботи з пошуком додаткової навчальної літератури є здатність студента тезово розкрити зміст запропонованого матеріалу.

Критеріями оцінювання аналізу і структурної схеми даної мелодії є здатність студента самостійно без помилок зробити теоретичний аналіз і структурну схему даної мелодії.

Оцінювання *аналізу музичної фактури* здійснюється за такими критеріями: самостійність теоретичного аналізу, виконання поставлених за схемою завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Питання теоретичного спрямування	20 балів (за два питання)
Питання практичного спрямування	10 балів
Усього	30 балів

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Музичний інструмент: фортепіано, комп'ютер, проектор.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела:

1. Вахромеев А. Элементарная теория музыки. – М., 1983.
2. Виноградов Г. Элементарная теория музыки. – К., 1973.
3. Калашник М. Уроки элементарной теории музыки: Навчальний посібник. – Харків, 2004.
4. Красинская Л., Уткин В. Элементарная теория музыки. – М., 1983.
5. Локарева Ю.В., Свещинська Н.В. Навчально-методичний посібник «Теорія музики: питання методики – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2010.
6. Побережна Г.І., Щериця Т.В. Загальна теорія музики: Підручник. – К.: Вища шк., 2004.
7. Смаглій Г., Маловик Л. Основи теорії музики. – Харків, 2005.
8. Способин И. Элементарная теория музыки. – М., 1961.
9. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: Навч. посіб. - К, 1998.
10. Юцевич Ю.Є. Музыка. Словник-довідник. – Тернопіль. Навчальна книга – Богдан, 2003.

10.2. Допоміжні джерела:

1. Алексеев Б., Мясоедов А. Элементарная теория музыки. – М., 1986.
2. Алиев Ю.Б. Пение на уроках музыки: Методическое пособие для учителей начальной школы. – М., 1978.
3. Арчажникова Л.Г. Профессия – учитель музыки: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1984.
4. Барабошкина А.В. Методика преподавания сольфеджио в ДМШ. – Л., 1963.
5. Бершадская Т. Е. Лекции по гармонии. – Л., 1985.
6. Вахромеев В.А. Вопросы методики преподавания сольфеджио в ДМШ. – М., 1968.
7. Виноградов Г., Красовская Е. Занимательная теория музыки. – М., 1991.
8. Давыдова Е.В. Методика преподавания сольфеджио. – М., 1986.
9. Задерацкий В. Музыкальная форма. – М., 1995. - вып. 1.
10. Иванчикова О.С. Свободные вариации на тему: Нетрадиционные методы музыкального воспитания. – Симферополь: Издатель А.П. Выродов, 2003.
11. Игнатченко Г. И. Функционально-фонические свойства музыкальной фактуры: Метод. рекоменд. для студентов музыкальных вузов. – Харьков, 1983–1984. - Ч. 1,2.
12. Локарева Ю.В. Навчально-методичний посібник з курсу гармонія. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009.

13. Мазель Л. А., Цуккерман В. А. Анализ музыкальных произведений. – М., 1967.
14. Максимов С. Е. Методы воспитания ладотонального слуха на уроках сольфеджио: Учебное методическое пособие для педагогов музыкальных школ. – М., 1973.
15. Мальцев С. О психологии музыкальной импровизации. – М.: Музыка, 1991.
16. Медушевский В. В. Интонационная форма музыки. - М., 1993.
17. Месснер Е. Основы композиции. – М., 1998.
18. Музыкальная фактура в аспекте стиля и формообразования. – Воронеж, 1992.
19. Назайкинский Е. Логика музыкальной композиции. – М., 1982.
20. Орлов В.Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і практика: Монографія / За заг. ред. І.А. Зязюна. – К.: Наук.думка, 2003.
21. Островский А.Л. Методика теории музыки и сольфеджио: пособие для педагогов. – Л., 1970.
22. Павлюченко С. Элементарна теорія музики. – К., 1980.
23. Скребкова-Филатова М. С. Фактура в музыке . – М., 1985.
24. Хитрик И.И. Различные методы обучения и возможности их применения в преподавании сольфеджио / Учебная и метод. работа в теоретических классах ДМШ. – М., 1977.
25. Холопова В. Н. Фактура. – М., 1979. Цуккерман В. А. Тембр и фактура в оркестровке Н. А. Римского-Корсакова // музыкально-теоретическое очерки и этюды. – М., 1975. - вып. 2.
26. Шеломов Б. Импровизация на уроках сольфеджио. – М.: "Музыка", 1977.
27. Шнитке А.Г. Заметки об оркестровой полифонии в 4-й симфонии Д. Д. Шостаковича Музыка и современность. – М., 1966.

10.3. Интернет-ресурси:

1. <http://www.edu.ru/> <http://playmusic.org/>
2. <http://www.creatingmusic.com/>
3. <http://music.edu.ru/>
4. <http://pedsovet.edu.ru/Brainin/index.html> <http://www.sfskids.org> –
5. <http://www.nyphilkids.org/> -
6. <http://www.pbs.org/jazz/kids/>
7. <http://jan.ucc.nau.edu/~tas3/wtc.html> <http://burskytest.narod.ru/main.htm> <http://school-collection.edu.ru>